آگراندیسمان

جای خالی سینمای ایران در «اسکار» امسال

از فیلمسازان انتظار نداشته باشید

محمدمهدی عسگرپور
کارگردان

● تابستان امسال، وقتی صحبت‌ها درباره معرفی نماینده سینمای ایران در اسکار شروع شد، مدیران تصمیم گرفتند تا فیلم «یه‌حبه‌قند» رضا میرکریمی را معرفی کنند. اما همان زمان اختلافاتی بین برخی از سینماگران و مدیریت فعلی سینما به وجود آمد که البته تکذیب شد و کمی بعد هم ماجراها عوض شد تا مدیران به روش قابل تامل و مدشده‌ای از «اسکار» انصراف دهند. روشی که به سینما و فرهنگ، صدمه زده است، رقابتی برای شعار دادن است یعنی مدیران رقابتی عجیب را برای شعار دادن شروع کردند که نتیجه‌اش هم چیزی جز به حاشیه رفتن نگاه کارشناسی به فیلم‌ها نیست. در این روش، تحلیل شرایط هم از بین می‌رود و برخوردها هیجانی می‌شود. در حالی که اگر مدیریت اینطور نبود، وظیفه مهم مدیریت فرهنگی که ایجاد فضایی آرام است، اتفاق می‌افتاد، در چنین فضایی برای همه امکان بحث و گفت‌وگو وجود داشت و اتفاقی مثل بسته شدن «خانه سینما» رخ نمی‌داد. با تمام این‌هاست که سینمای ما به این روزها می‌رسد، روزهایی که نتیجه اشتباهات برخی مدیران یک به یک مشخص می‌شود، اما آنان همچنان از هر نتیجه‌ای، شعار را انتخاب می‌کنند و حتی مشکلات و چالش را با همین شعارها می‌پوشانند. در چنین شرایطی، انتظارداشتن از فیلمسازان برای ادامه راهی که فرهادی رفته و جانفشانی برای سینما اشتباه است. سینما در ایران در اختیار بخش دولتی است و اغلب فیلمسازان در اختیار خودشان نیستند تا با استعداد و توان شخصی بتوانند آن رونقی که جایزه «اسکار» به سینمای ایران داد را حفظ کنند و سینمایی پربار و خوب بسازند.

هفت جهان

نامزدهای مقدماتی «خرس نقره‌ای» معرفی شدند

بوی سیاست در برلین شصت و سوم

● **شرق:** در حالی که کمتر از یک ماه تا شروع شصت‌وسومین جشنواره فیلم برلین باقی مانده است، نام نامزدهای این دوره از جشنواره در حالی منتشر می‌شود که جدیدترین فیلم «امانوئل برکوت» با بازی «کاترین دونوو» و «استیون سودربرگ» با فیلم «پرده بسته» از «پناهی» قرار است برای خرس طلایی این جشنواره با هم رقابت کنند. به گزارش فرانس پرس،

«برلیناله» ۲۰۱۳ که از هفت تا ۱۷ فوریه (۱۹ تا ۲۹ بهمن) برگزار می‌شود براساس سنت هر ساله، ۹ فیلم را به عنوان فیلم‌های بخش رقابتی خود معرفی کرده‌است. این ۹ فیلم آثاری هستند که رنگ‌وبوی سیاسی دارند. فیلم «در راه من» به کارگردانی امانوئل برکوت فرانسوی با بازی کاترین دونو در نقش مالک یک رستوران خانوادگی که وقتی در تنگنای مالی قرار می‌گیرد، با یک خودرو راهی جدید را در پیش می‌گیرد؛ یکی از این ۹فیلم است. استیون سودربرگ که مدت‌هاست فیلم تازه‌ای نساخته نیز در این دوره از جشنواره با فیلم«عوارض جانبی» برگشته تا از نامزدهای این رقابت باشد. این فیلم درباره ساخت داروهای شیمیایی است و جود لاو و کاترین زتا جونز در آن بازی می‌کنند. فیلمساز ایرانی که تاکنون دوبار جایزه خرس نقره‌ای برلین را به دست آورده امسال نیز با فیلم «پرده بسته» که خودش هم در آن حضور دارد در این جشنواره شرکت می‌کند. وی در سال ۲۰۱۱ هم با «این یک فیلم نیست» در جشنواره برلین شرکت کرد، این فیلم یکی از فیلم‌های شرکت‌کننده در بخش مستند اسکار امسال بود. فردریک باند از آمریکا با فیلمی به نام «مرگ ضروری چارلی کانتریمن» با بازی شیا لابوف، اوان راشل وود و مدز میکلسن نیز در این رقابت شرکت دارد. از دیگر فیلم‌هایی که از آنها برای حضور در رقابت امسال نام برده شده شامل «کامیل کلودل ۱۹۱۵» به کارگردانی برونو دامونت از فرانسه با بازی ژولیت بینوش، «یک اپیزود از زندگی یک قراضه جمع کن» از دانیس تانوویچ از بوسنی، «طلا» ساخته توماس آرسلن از آلمان با بازی نینا هاس هستند. «راهبه» کار مشترک سینمای فرانسه، آلمان و بلژیک با بازی ایزابل هوپرت فرانسوی و مارتین گدک آلمانی به کارگردانی جولیام نیکلوکس و فیلمی به نام «لیلا فوریه» ساخته پیا مارایس محصول مشترک آلمان، آفریقای جنوبی، فرانسه و هلند دیگر نامزدهای این رقابت‌هستند.

وونگ کار وای کارگردان چینی که ریاست گروه داوری امسال این جشنواره را برعهده دارد، با درامی جدید با عنوان «استاد بزرگ» که در شب افتتاحیه در تاریخ ۱۶فوریه به نمایش در می‌آید، از دیگر حاضران برلیناله اما در بخش غیررقابتی خواهد بود.

اسامی نامزدهای هشتادوپنجمین دوره جوایز آکادمی اعلام شد

تاریخ، سیاست و یک «اسکار» متفاوت

نمایی از زندگی پای

ساسان گلفر: اعلام اسامی نامزدهای هشتادوپنجمین دوره جوایز اسکار در روز پنجشنبه از وجود جنبه‌های متفاوتی در مراسم اهدای جوایز آکادمی علوم و هنرهای سینمایی سال ۲۰۱۳ حکایت دارد. نگاهی به فهرست اسامی فیلم‌ها، به ویژه نامزدهای بخش «بهترین فیلم» و ویژگی‌های مضمونی آنها نشان می‌دهد که آکادمی، امسال به مسایل جدی‌تری روی خوش نشان داده است، یا شاید بتوان چنین تفسیر کرد که هالیوود در برخورد با مشکلات سیاسی، اجتماعی و اقتصادی سالیان اخیر ناچار شده است اندکی سر از گریبان خود بیرون بیاورد و کمی بیشتر با مسایل پیرامون خود دست‌وپنجه نرم کند. حتی اگر هالیوود از رویاپردازی و قهرمان‌بازی‌های معمول خود دست برنداشته باشد، باز هم مقایسه انتخاب‌های آکادمی دوره هشتادوپنجم با سال‌های پیش از آن از وجود خطوطی پررنگ‌تر و سایه‌هایی تیره‌تر پرده برمی‌دارد. مداخله سیاسی، کشمکش‌های نژادی، بی‌عدالتی، شکنجه و روان‌پریشی از مضامین غالب «بهترین فیلم»های اسکار امسال هستند و طرفه اینکه فیلم‌هایی که به این مضامین نپرداخته‌اند و سویه‌هایی لطیف‌تر و انسانی‌تر را به نمایش گذاشته‌اند، بیشتر در طبقه‌بندی فیلم‌های «مستقل» یا «خارجی» قرار می‌گیرند تا «استودیویی» و «هالیوودی». نکته دیگری که در مورد انتخاب‌های امسال آکادمی اسکار وجود دارد، فاصله گرفتن آن از گزینه‌های اتحادیه‌های صنفی مثل اتحادیه تهیه‌کنندگان و اتحادیه بازیگران است که نسبت به سال‌های گذشته همگرایی کمتری نسبت به معیارهای این اصناف در آن به چشم می‌خورد.

امسال ۹ فیلم در بخش «بهترین فیلم» نامزد جایزه اسکار شده‌اند که عبارتند از «لینکلن» به کارگردانی استیون اسپیلبرگ که به ماجرای جنگ داخلی آمریکا و برده‌داری می‌پردازد؛ «جانگو زنجیرگسیخته» کوئنتین تارانتینو که مساله بردگان‌سیاه آمریکا را از زاویه‌ای دیگر و با رویکردی خشن‌تر به نمایش گذاشته است؛ فیلم دیگری که در همان دوران تاریخی اما در فرانسه می‌گذرد، «بینوایان» تام هوپر است که نگاه رمانتیک ویکتور هوگو به مساله نابرابری اجتماعی و تلاش انسان برای حفظ شأن انسانی خود در دوران پرکشمکش انقلاب فرانسه را با رویکرد موزیکال به تصویر کشیده است؛ «آرگو» به کارگردانی بن افلک که داستان آن در ایران سال پس از انقلاب می‌گذرد و با اشاره به مداخله آمریکا در کودتای ۲۸ مرداد حتی اهالی هالیوود را همدست سازمان سیا نشان می‌دهد؛ «سی دقیقه بعد از نیمه شب» به کارگردانی کاترین بیگلو که ماجرای آن نیز در خاورمیانه اتفاق می‌افتد و باز هم یک مامور سیا را، این بار در داستان کشتن بن لادن دنبال می‌کند؛ «سیلور لاینینگز پلیبوک» ساخته دیوید اُراسل که در دنیای روانپریشی و روان‌نژندی می‌گذرد؛ فیلم مستقل و غیرمتعارف «هیولاهای حیات وحش جنوب»، اولین ساخته بن زیتلین که داستانی تخیلی را در ایالت‌های توفان‌زده جنوب آمریکا تصویر کرده است؛ درام پرماجرای «زندگی پای» آنگ لی که همزیستی غیرممکن یک مرد و یک ببر کشتی شکسته را به نمایش گذاشته است و سرانجام، درام «عشق» میشائیل هانکه اتریشی که یک زوج سالخورده را واداشته است تا نهایت دلبستگی خود را محک بزنند. در بخش «بهترین کارگردانی» میشائیل هانکه، استیون اسپیلبرگ، آنگ لی، بن زیتلین و دیوید اُ. راسل با یکدیگر رقابت می‌کنند. هانکه از معدود غیرانگلیسی زبان‌هایی است که برای یک فیلم غیرانگلیسی‌زبان نامزد این جایزه شده است (جولیان اشنابل، آلخاندرو گونزالس اینیاریتو و پدرو آلمادوار قبلا در چنین موقعیتی قرار گرفته‌اند). حذف نام کاترین بیگلو (تنها زن برنده اسکار کارگردانی) از این فهرست، حکایت از آن دارد که اسکار کارگردانی قرار است در انحصار مردان باقی بماند. میشائیل هانکه و کوئنتین تارانتینو به عنوان نویسندگان فیلمنامه آثار خود در بخش «فیلمنامه اریجینال» با جان گاتینز نویسنده «پرواز»، وس اندرسن و رومن کاپولا نویسندگان «قلمرو ماه خیزان» و مارک بوآل فیلمنامه‌نویس «سی دقیقه بعد از نیمه شب» رقابت می‌کنند و در بخش «فیلمنامه اقتباسی» کریس تریو برای «آرگو»، لوسی آلیبر و بن زیتلین برای «هیولاهای حیات وحش جنوب»، دیوید مگی نویسنده فیلمنامه «زندگی پای»، تونی کوشنر فیلمنامه نویس «لینکلن» و دیوید اُ. راسل برای «سیلور لاینینگز پلیبوک» نامزد جایزه اسکار هستند.

جوانترین و پیرترین نامزدهای جایزه اسکار امسال در بخش «بهترین بازیگر زن نقش اصلی» حضور دارند: کوونژانه والیس که هنگام بازی در «هیولاهای حیات وحش جنوب» شش سال داشت و اکنون پا به ۹ سالگی گذاشته است با بازیگر ۸۶ ساله فیلم «عشق»، امانوئل ریوا (که فیلم شاخص او «هیروشیما عشق من» آلن رنه است) رقابت می‌کند و دیگر رقبای آنها جسیکا چاستین بازیگر «سی دقیقه بعد از نیمه شب»، نیامی واتس «غیرممکن» و جنیفر لارنس «سیلور لاینینگز پلیبوک» هستند. بازیگری که جای خالی او در این فهرست به شدت احساس می‌شود، ماریون کوتیار از فیلم «زنگار و استخوان» است. در بخش «بهترین بازیگر مرد نقش اصلی» دنیل دی لوئیس در نقش «لینکلن»، بردلی کوپر از «سیلور لاینینگز پلیبوک»، هیو جکمن بازیگر نقش ژان والژان «بینوایان»، خواکین فونیکس فیلم «استاد» و دنزل واشنگتن ایفاگر نقش یک خلبان در مرز باریک میان قهرمانی و بی‌آبرویی در فیلم «پرواز» با یکدیگر رقابت می‌کنند. در این فهرست نیز جای ریچاردگیر بازیگر «داد و ستد» و ژان لویی ترنتینیان فیلم «عشق» خالی است. نامزدهای جایزه بهترین بازیگر مرد نقش مکمل آلن آرکین فیلم «آرگو»، رابرت دنیرو از «سیلور لاینینگز پلیبوک»، فیلیپ سیمور هافمن «استاد»، تامی لی جونز بازیگر «لینکلن» و «کریستف والتز» برای «جانگو زنجیر گسیخته» هستند و ایمی آدامز بازیگر فیلم «استاد»، سالی فیلد برای فیلم «لینکلن»، آن هاتاوی از «بینوایان»، هلن هانت برای «جلسه ها» و جکی ویور «سیلور لاینینگز پلیبوک» نامزدهای دریافت اسکار بهترین بازیگر زن نقش مکمل شده‌اند.

«دلاور»، «فرانکنوینی»، «پارانورمن»، «دزدان دریایی!دار و دسته ناجورها» و «رالف بزن بهادر» پنج فیلم بلند انیمیشن نامزد اسکار در این دوره هستند و فیلم‌های «عشق» از کشور اتریش، «کن-تیکی» محصول نروژ، «دَه» از «شیلی»، «یک ماجرای سلطنتی» از دانمارک و «جادوگر جنگ» محصول کانادا در بخش بهترین فیلم غیرانگلیسی‌زبان این دوره از مراسم اهدای جوایز آکادمی حضور دارند.

در میان نامزدهای جوایز اسکار ۲۰۱۳، بیشترین تعداد نامزدی به فیلم «لینکلن» در ۱۲رشته تعلق دارد و پس از آن «زندگی پای» با نامزدی در ۱۱ رشته و در رده بعد، «بینوایان» و «سیلور لاینینگز پلیبوک» هریک با هشت‌مورد نامزدی قرار گرفته‌اند. پیش‌بینی کارشناسان حکایت از آن دارد که فیلم «لینکلن» با ربودن دست‌کم چهار جایزه اصلی بهترین فیلم، بهترین کارگردانی و بهترین بازیگر مرد نقش اصلی و مکمل برنده بزرگ هشتادوپنجمین دوره رقابت‌های اسکار باشد و جسیکا چاستین و آن هاتاوی به ترتیب جوایز بهترین بازیگری زن نقش اصلی و مکمل را دریافت کنند.

عکس روز

آرت‌دیلی: سرامیک‌های مهمی از «پابلو پیکاسو» در حراج «ساتبیز» به فروش می‌رود. ساتبیز لندن مجموعه‌ای شامل صد سرامیک از پابلو پیکاسو را که متعلق به یک مجموعه‌دار خصوصی بوده است در حراج خود به فروش می‌رساند. این بشقاب‌ها، کاسه‌ها و گلدان‌ها توسط پیکاسو به اشکالی شبیه جغد، بزغاله، گاو، ماهی، مرد و زن تبدیل شده است. این سفال‌های مشهور نمایشگر حوزه وسیع تجربه این هنرمند است. هر کدام از این قطعات بین دو تا ۳۰هزار پوند قیمت‌گذاری شده است. پیکاسو هنگامی که ۶۵ساله بود توانست هنر جهان را مبهوت خود کند. او پس از جنگ از پاریس گریخت و در «مدورا»، منطقه‌ای روستایی در فرانسه سکونت گزید. آثاری که او در طول دو دهه در این منطقه خلق کرد شامل مجسمه‌های حیوان و انسان از خاک رس است که نشان‌دهنده یک دوره مهم در زندگی پیکاسو در اواخر عمرش است.

روابط عمومی فیلم «رستاخیز»: فیلم حاضر است، اما فرم پر نکردیم

غیبت پرحاشیه فیلم «درویش»

شرق: چهار بند توضیح، محتوای نامه‌ای است که توسط روابط عمومی فیلم «رستاخیز» منتشر شده تا اهالی سینما و علاقه‌مندان در جریان باشند چرا فیلم فاخر و پروژه بزرگ احمدرضا درویش، در جشنواره فیلم فجر امسال غایب است. در این نامه توضیح داده شده که در جلسه‌ای سازندگان فیلم تصمیم گرفتند با بررسی تمام جوانب در شرایط فعلی، از پرکردن فرم جشنواره صرف‌نظر کنند. احمدرضا درویش کارگردان این فیلم هم ترجیح می‌دهد تا درباره تمام اتفاقاتی که در این مدت برای فیلمش افتاده و غیبت در جشنواره سکوت کند و برای توضیح تنها این جمله را به «شرق» بگوید: «سرنوشتی که برای «رستاخیز» در این ۹سال طی شده، تلاشی که گروه سازندگانش داشتند و موقعیت این روزهایش، گویای پاسخ همه پرسش‌هاست». دوماه پیش مدیرعامل بنیاد فارابی، اعلام کرد که فیلم فاخر «روز رستاخیز»، آماده نمایش است. کمی بعد از آن دبیر جشنواره هم خبر داد که شخصا از سازندگان فیلم دعوت کرده تا در جشنواره شرکت کنند و درویش هم قول داده است تا مراحل فنی نهایی فیلم را انجام دهد و فیلم به جشنواره برسد. کمی بعد از این صحبت‌ها و در هفته گذشته وزیر ارشاد در برنامه «هفت» از تازه‌ترین فیلم درویش به عنوان یکی از پروژه‌های فاخر کارنامه کاری‌اش یاد کرد اما در نهایت با اعلام فهرست فیلم‌های جشنواره، جای فیلم تازه درویش خالی بود و دبیرجشنواره هم درباره آن توضیح داد: «به اعتقاد من کیفیت اثر بسیار مهم‌تر از رونمایی آن در جشنواره فیلم فجر است و درباره فیلم «رستاخیر» ساخته احمدرضا درویش کیفیت فدای حضور در جشنواره فجر نشد.» صحبت‌های دبیر جشنواره، نشانی از آماده نشدن مراحل نهایی فنی فیلم بود اما جای خالی فیلم «رستاخیز»، به یکی از مهم‌ترین سوالات حاشیه‌های این روزهای جشنواره تبدیل شد تا اینکه بالاخره سازندگان توضیح دادند؛ فیلم از پاییز امسال آماده شده و اینکه: «مراحل فنی فیلم سینمایی «رستاخیز» بیش از یک ماه پیش به اتمام رسیده و نسخه نهایی فیلم آماده شده است. دبیر محترم جشنواره فیلم فجر، اواخر آبان با حضور در دفتر موسسه فرهنگ تماشا با کارگردان و تهیه‌کننده فیلم رستاخیز دیدار داشت. در این جلسه به طور مفصل درباره شرایط فنی و هنری و مضمونی فیلم و نیز شرایط تولید آن و البته دلایل عدم حضور «رستاخیز» در جشنواره سی‌ویکم فیلم فجر گفت‌وگو شد. سازندگان و سرمایه‌گذاران فیلم «رستاخیز»، با هرملیتی، با احترام به نهاد جشنواره فیلم فجر که همه‌ساله، همزمان با ایام سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی، برگزار می‌شود، با بررسی تمام جوانب، تصمیم گرفتند با وجود حاضر بودن نسخه نهایی فارسی، این فیلم در جشنواره حضور نداشته باشد، بنابراین فرم درخواست شرکت فیلم «رستاخیز» در جشنواره فجر تکمیل نشد». احمدرضا درویش از ۹سال پیش تا همین روزها، درگیر پروژه فاخر «رستاخیز» است و در این مدت تنها یک فیلم کوتاه ساخته است. «رستاخیز» فیلمی است که با سرمایه‌گذاری خارجی ساخته شده و در تمام این مدت، اطلاعات و خبرهایش محدود و گزیده به بیرون درز کرده. در توضیحات روابط عمومی درباره زمان شروع فیلمبرداری پروژه، لوکیشن‌ها و... توضیحاتی داده شده، اما هیچ توضیحی درباره زمان اکران و شرایطش نیست. شنیده‌ها حاکی از این است که تازه‌ترین فیلم درویش، ساختاری به شدت خوب و حرفه‌ای دارد و در قاعده اکران جهانی به خوبی جای می‌گیرد؛ اتفاقی که هنوز تکلیفش معلوم نیست. احمدرضا درویش بعد از اکران فیلم «دوئل» در سال ۸۱، پیش‌تولید این فیلم را شروع کرد. او در این مدت تنها سال گذشته و زمانی که داستان بسته‌شدن خانه سینما آغاز شد، در برنامه «هفت»، اولین سینماگری بود که به تعطیلی خانه سینما اعتراض و در رسانه ملی درباره بسته شدن این نهاد صنفی، صحبت کرد.

چهره روز

پاموک با رمان قدیمی در فهرست بوکر آسیایی

● **شرق:** نامزدهای بوکر آسیایی ۲۰۱۲ در حالی اعلام شد که در جای خالی نام نویسندگانی چون هاروکی موراکامی «ورهان پاموک»، نویسنده ترک برنده نوبل ادبیات برای نگارش رمانی که در سال ۱۹۸۳ به زبان ترکی نوشته است نامزد دریافت این جایزه ادبی شده است. سال گذشته در فهرست ابتدایی نام محمود دولت آبادی برای رمان «کلنل» و هاروکی موراکامی به عنوان نامزدهای این جایزه مشخص شده بود. اما پاموک امسال برای نگارش کتاب «خانه ساکت» نامزد این جایزه شده است که اولین بار در سال ۱۹۸۳ به چاپ رسیده است. او در سال ۲۰۰۶ بعد از نوشتن رمان «نام من سرخ» برنده جایزه ادبی نوبل شد. نامزدهای جایزه ۳۰هزاردلاری بوکر آسیا از میان ۱۰۸اثر ارسال شده از ۹ کشور آسیایی برگزیده شدند. «مایاجاگی»، منتقد ادبی و روزنامه‌نگار، ریاست هیات داوران بوکر آسیا را بر عهده دارد. البته با آنکه شرکت‌های عربی حامی مالی این جایزه هستند بخت نویسندگان آسیای شرقی و جنوب شرقی در سال‌های پیش بیشتر بود. در فهرست نهایی بوکر ادبی آسیا «جی تایبل» با نخستین رمانش «تارکوپولیس» نیز حضور دارد. نکته قابل توجه این است که این نویسنده هندی پیش از این با همین اثر به مرحله نهایی جایزه بوکر ۲۰۱۲ راه یافته بود. داستان «مارکو پولیس» درباره اثر اعتیاد به تریاک در دهه ۱۹۷۰ بمبئی است. «تان توان انگ» برای نگارش دومین رمانش «باغ مه‌های شبانه» نامزد جایزه ۳۰هزاردلاری بوکر آسیایی شده است. «مُشرف علی فاروقی» با رمان «بین رُس و غبار» از پاکستان و «هیرومی کاواکامی» ژاپنی با کتاب «چمدان» دیگر نویسندگانی هستند که نامشان در فهرست پنج‌نفره نامزدهای نهایی بوکر آسیا دیده می‌شود.

امسال برنده نهایی این جایزه مهم روز ۱۴مارس معرفی خواهد شد. مترجمان برنده نیز به مبلغی پنج هزار دلاری دست پیدا می‌کنند. این جایزه که ویژه نویسندگان برخی کشورهای آسیایی است که آثارشان به زبان انگلیسی نوشته یا ترجمه شده است، برای اولین‌بار در سال ۲۰۰۷ راه‌اندازی شد. در سال ۲۰۱۰ برای نخستین‌بار مبلغ این جایزه از ۱۰هزاردلار به ۳۰هزار دلار افزایش پیدا کرد؛ این در حالی است که اگر اثری ترجمه شده باشد، پنج‌هزار دلار نیز به مترجم آن اهدا می‌شود.